ب) درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخّص کنید. (۰/۵)

۳ رفتار ائمهٔ اطهار (ع) در طول ۲۵۰ سال بعد از رحلت پیامبر (ص) تا امامت امام عصر (ع) کاملاً مستقل و مجزا بوده است.
درست ☐ نادرست ☐

۴ حضرت علی (ع) پس از این‌که از حق مسلم خود در رهبری جامعهٔ اسلامی محروم ماند، برای حفظ نظام نوپای اسلامی سکوت پیشه کرد.
درست ☐ نادرست ☐

ج) جمله‌های زیر را با کلمه‌ها یا عبارت‌های مناسب کامل کنید. (۰/۵)

۵ امامان، در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) همه را ..... می‌دیدند.

۶ امام سجاد (ع) در کنار گسترش معارف از طریق دعا، به تجدید حیات ..... پرداخت.

د) گزینهٔ مناسب را انتخاب کنید. (۱)

۷ ✪ عبارت «ائمه اقدامات خود را مخفی نگه می‌داشتند، به‌گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند.» مربوط به کدام‌یک از مفاهیم زیر است؟

الف) طاغوت ب) مبارزه ج) تقیّه د) تعدّی

۸ چه عواملی سبب شد امام باقر (ع) بتوانند یک نهضت علمی و فرهنگی بزرگ را آغاز کنند؟

الف) فعالیت‌های امام سجاد (ع) ب) قوت گرفتن مجدّد شیعیان
ج) ضعف تدریجی بنی‌امیه د) همهٔ موارد

هـ) به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۹ ✪ امامان بزرگوار به چه علت با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند؟ (۲)

۱۰ چرا ائمهٔ اطهار (ع) شیوهٔ مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؟ (۱/۵)
(چهارمحال و بختیاری ـ مدرسهٔ شاهد لردگان ـ خرداد ۹۸)

۱۱ ✪ اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان را نام ببرید. (۱/۵) (رباط کریم ـ مدرسهٔ شهیدان تقی‌زاده ـ خرداد ۹۷)

۱ مراجعه به طاغوت حرام است. (۰/۵) ۲ خویش را به عنوان امام معرفی نمودند. (۰/۵) ۳ نادرست (۰/۲۵) ۴ درست (۰/۲۵)
۵ یکسان (۰/۲۵) ۶ نهضت شیعیان (۰/۲۵) ۷ گزینهٔ «ج» (۰/۵) ۸ گزینهٔ «د» (۰/۵) ۹ اوّل، آنکه رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده و لازم بود برای انجام این وظیفه به پاخیزند (۰/۵) و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را بر کنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام، قوانین اسلام را به اجرا در آورند و عدالت را برقرار سازند. (۰/۵) دوم، از آن جهت که این حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند، (۰/۵) امامان نیز وظیفه داشتند که بر اساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند. (۰/۵)
۱۰ امامان (ع)، شیوهٔ مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به‌گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، (۰/۵) هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود (۰/۵) و هم روش زندگی امامان (ع)، به نسل‌های آینده معرفی گردد. (۰/۵)
۱۱ ۱- عدم تأیید حاکمان (۰/۵)، ۲- انتخاب شیوه‌های درست مبارزه (۰/۵)، ۳- معرفی خویش به عنوان امام بر حق (۰/۵)

درس ۱۲: عصر غیبت امام زمان (عج)

مفاهیم آموزشی

هدف درس: تبیین علّت غیبت و چگونگی هدایت و یاری توسط حضرت امام عصر (ع)

ولادت و زندگی حضرت مهدی (ع)
- ولادت: سپیده دم جمعه، نیمهٔ شعبان سال ۲۵۵ هـ . ق، در سامرّا
- امام حسن عسکری (ع) ایشان را از گزند حاکمان عباسی حفظ و به بعضی از یاران نزدیک خویش نشان می‌داد.
- آغاز امامت: پس از شهادت امام حسن عسکری (ع) در سال ۲۶۰ هـ . ق
- دو غیبت امام
  - ۱) غیبت صغری: غیبتی که تا سال ۳۲۹ هـ . ق طول کشید.
    - امام در این دوره، از طریق چهار نفر از یاران مورد اعتماد، با پیروان خود در ارتباط و آنان را رهبری می‌کرد. (نواب اربعه یا نواب خاص)
  - ۲) غیبت کبری: بعد از غیبت صغری، با درگذشت آخرین نایب امام شروع شد.

غیبت امام مهدی (ع)

خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان، تمام و کامل کرده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان‌ها، هموار ساخته است.

پیامبر گرامی اسلام (ص)، خود و امام علی (ع) را پدران امت معرفی فرموده است.

حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس که ظالمانه و غاصبانه حکومت را به دست گرفته بودند، عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان (ع) بودند.

توجه: اگر مردم تسلیم این حاکمان نمی‌شدند و با آنان مبارزه می‌کردند، خلافت در اختیار امامان (ع) قرار می‌گرفت و جامعهٔ بشری در مسیر صحیح کمال پیش می‌رفت.

علّت غیبت:
- پیامبر اکرم (ص)، امام مهدی (ع) را به عنوان آخرین امام و قیام‌کننده علیه ظلم معرفی کرده بود.
- همهٔ امامان نیز از مأموریت ایشان یاد کرده بودند. به همین جهت حاکمان بنی‌عباس درصدد به قتل رساندن امام به محض تولد بودند.
- خداوند آخرین ذخیره و حجّت خود را از نظرها پنهان کرد تا امامت در شکلی جدید از پس پردهٔ غیبت و تا فراهم آمدن شرایط برای تشکیل حکومت جهانی ادامه یابد.

چگونگی امامت حضرت مهدی(ع) در عصر غیبت

- امام را «غایب» نامیده‌اند؛ چرا که ایشان از نظرها غایب است، نه اینکه در جامعه حضور ندارد. (ایشان از وضع مردم خبردار است.)
- امام عصر (ع) خود را به خورشید پشت ابر تشبیه کرده‌اند.

با کاهش بهره‌مندی از امام(ع) در عصر غیبت به دلیل غایب بودن:
- امکان حکومت و ولایت ظاهری امام نیست.
- امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین نیست.
- فقط «ولایت معنوی» دارند که نیازی به ظاهر بودن بین مردم نیست.

ایشان به اذن خدا:
- از احوال انسان‌ها آگاه است.
- افراد مستعد و به‌ویژه شیعیان و محبان خویش را از کمک‌ها و امدادهای معنوی خویش برخوردار می‌سازد.

- هم‌اکنون نیز امام عصر (ع) سرپرست، حافظ و یاور مسلمانان است.

نمونه‌هایی از یاری‌رسانی‌های آن حضرت:
- هدایت باطنی افراد
- حل بعضی از مشکلات علمی علما
- خبر دادن از پاره‌ای رویدادها
- دستگیری از درماندگان
- دعا برای مؤمنان

توجه: اصولاً تمام امامان از ولایت معنوی بهره‌مندند و علاوه بر راهنمایی‌های ظاهری، می‌توانند به اذن خداوند، از طریق معنوی و غیبی نیز نیازهای مؤمنان را پاسخ دهند و آنان را به سوی مقصود هدایت کنند.

- دورهٔ غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر (ع) نیست.

رهبری حقیقی مسلمانان هم‌اکنون نیز به عهدهٔ ایشان است.

- امام عصر (ع) دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین (مرجعیت علمی)» و «حکومت و ولایت ظاهری» خود را به عالمان دین واگذار کرده است.

پیام آیات قرآنی

﴿ذٰلِکَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَم یَکُ مُغَیِّرًا نِعمَةً اَنعَمَها عَلیٰ قَومٍ حَتّیٰ یُغَیِّروا ما بِاَنفُسِهِم وَ اَنَّ اللّٰهَ سَمیعٌ عَلیمٌ﴾ (انفال، ۵۳)

ترجمه: خداوند نعمتی را که به قومی ارزانی کرده است، تغییر نمی‌دهد مگر آنکه آنها خود وضع خود را تغییر دهند. همانا که خداوند شنوا و داناست.

پیام آیه: رحمت و لطف خداوند فراتر از آن است که اگر نعمتی را به کسی بدهد از او پس بگیرد، پس در واقع منشأ اصلی تغییر و تحول و بعضاً از دست دادن نعمت، خود انسان‌ها هستند.

سؤال متن

۱۴۸

علّت غیبت امام زمان علیه‌السلام **چیست؟** حاکمان ستمگر عباسی در صدد بودند حضرت مهدی (ع) را به محض تولّد به قتل برسانند، زیرا از اخباری که از پیامبر اکرم (ص) و سایر امامان (ع) رسیده بود مطلع بودند. به همین جهت، پروردگار آخرین ذخیره و حجت خود را از نظرها پنهان کرد تا امامت از پس پردهٔ غیبت ادامه یابد.

ایشان چگونه در دوران غیبت، پیروان خود را هدایت و یاری می‌کنند؟ از طریق ولایت معنوی به اذن خداوند از احوال انسان‌ها اطلاع دارند، و به شکل‌های گوناگونی، افراد مستعد و به‌ویژه شیعیان و محبّان خویش را از کمک‌ها و امدادهای معنوی برای رشد و تعالی بهره‌مند می‌سازند.

@KonkurVIPBook

خداوند در قرآن... :

با تفکر در این آیه، عبارت‌های زیر را کامل کنید:

۱- اگر مردم از نعمتی که خدا به آنها داده است، درست استفاده نکنند، آن نعمت را از دست می‌دهند.

۲- زمینه‌ساز هلاکت، یا عزّت و سربلندی یک جامعه تغییری است در خود که افراد همان جامعه آن را به وجود می‌آورند.

ارزشیابی مستمر

الف) آیه و حدیث: (۱نمره)

۱ طبق آیهٔ شریفه ﴿ذٰلِکَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَم یَکُ مُغَیِّرًا نِعمَةً اَنعَمَها عَلیٰ قَومٍ حَتّی یُغَیِّروا ما بِاَنفُسِهِم ...﴾ **عامل اصلی از دست دادن نعمت‌ها چه کسانی هستند؟**

۲ باتوجه به کلام امام علی (ع) که فرمود: «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند. اما خداوند ...»، چه عواملی مردم را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد؟

ب) درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخّص کنید. (۰/۵)

۳ ✪ دورهٔ امامت امام زمان (ع) باغیبت کوتاهی شروع شد که ۷۹ سال به طول انجامید. ☐ درست ☐ نادرست

۴ امام زمان (عج) در زمان غیبت صغری به وسیله نواب اربعه با مردم ارتباط داشت. (رباط کریم ـ مدرسهٔ شهیدان تقی‌زاده ـ خرداد ۹۷)

☐ درست ☐ نادرست

ج) جمله‌های زیر را با کلمه‌ها یا عبارت‌های مناسب کامل کنید. (۰/۵)

۵ ✪ حاکمان ..... **و بنی‌عباس عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان بودند.**

۶ از نامهٔ امام عصر(ع) به شیخ مفید در می‌یابیم که در حقیقت، هم‌اکنون ایشان سرپرست و ..... **مسلمانان است.**

(نهایی ـ دی ۹۴)

د) گزینهٔ مناسب را انتخاب کنید. (۱)

۷ ✪ چرا امام زمان (ع) خود را به خورشید پشت ابر تشبیه کرده است؟ (زابل ـ مدرسهٔ رضوان ـ خرداد ۹۷)

الف) زیرا به دلیل غایب بودن ایشان، بهره‌مندی از امام در عصر غیبت کاهش می‌یابد.

ب) زیرا نور حقیقت و عدالت در جهان مشاهده نمی‌شود.

ج) زیرا اوضاع و احوال مردم بر امام (ع) پوشیده و پنهان است.

د) زیرا هدایت مردم از طریق امداد معنوی و نه ظاهری اتفاق می‌افتد.

۸ کدام‌یک از گزینه‌های زیر جزء یاری‌رسانی‌های امام محسوب نمی‌شود؟

الف) هدایت باطنی افراد — **ب) حل بعضی از مشکلات علمی علما**

ج) رهبری حقیقی محسوس و عمومی — **د) خبر دادن از پاره‌ای رویدادها**

هـ) به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۹ امام حسن عسکری (ع) در ارتباط با فرزندش حضرت مهدی (ع) چه وظایفی به عهده داشت؟ (۱/۵)

۱۰ دوران غیبت امام عصر(ع) چه زمانی پایان می‌یابد؟ (۱)

۱۱ رهبری امام عصر(ع) مربوط به کدام حوزهٔ ولایت است و چگونه انجام می‌شود؟ (۲)

(چهارمحال و بختیاری ـ مدرسهٔ شاهد لردگان ـ خرداد ۹۸)

۱۲ علت نامیدن امام عصر(عج) به غایب چیست؟ (۰/۵)

۱ طبق این آیه، منشأ اصلی تغییر و تحوّل و از دست دادن نعمت، خود انسان‌ها هستند. (۰/۵) ۲ ستمگری انسان‌ها و زیاده‌روی‌شان در گناه (۰/۵) ۳ نادرست (۰/۲۵) ۴ درست (۰/۲۵) ۵ بنی‌امیه (۰/۲۵) ۶ حافظ و یاور (۰/۲۵) ۷ گزینهٔ «الف» (۰/۵) ۸ گزینهٔ «ج» (۰/۵) ۹ امام حسن عسکری (ع) ایشان را از گزند حاکمان عباسی که تصمیم بر قتل وی داشتند، حفظ نموده و با آنکه در محاصرهٔ نیروها و جاسوسان حاکمان بود، (۰/۷۵) ایشان را به بعضی از یاران نزدیک و مورد اعتماد خود نشان می‌داد و به عنوان امام بعد از خود معرفی می‌کرد. (۰/۷۵) ۱۰ این غیبت آن‌قدر ادامه می‌یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعهٔ انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند. (۱) ۱۱ در این دوره، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین. (۰/۵) لذا این بهره‌مندی، منحصر به «ولایت معنوی» می‌شود که نیازمند ظاهر بودن بین مردم نیست. (۰/۵) ایشان به اذن خداوند از احوال انسان‌ها آگاه است، (۰/۵) افراد مستعد و به ویژه شیعیان و محبان خویش را از کمک‌ها و امدادهای معنوی خویش برخوردار می‌سازد. (۰/۵) ۱۲ امام را از آن جهت غایب نامیده‌اند که ایشان از نظرها غایب است نه اینکه در جامعه حضور ندارد. (۰/۵)

@KonkurVIPBook